

Magasin

for
Fatur- og Genneshedsvidsskab.

Redigeret af
J. P. Bottiger.

Røbberne stukne af
A. Hansen.

Udgivet og forlagt af G. Lorenzen.

Onsdagen den 29de Mai.

Indhold: Mineralbrønden ved Nedre-Selters (Med Prospect). Thorvaldsen (Fortællelse). Columbus (Fortællelse). Washington (Fortællelse).

Mineralbrønden ved Nedre-Selters.

(Med Prospect.)

Landsbyen Nedre-Selters, med henved 1000 Indvaanere, der har givet det saa bessende Selterser Band, eller, som det ved en Fordrening af Ordet saaværlig kaldes, Selters-Band, sit Navn, er beliggende 5 Mile Norden for Mainz og ikke langt fra L i m b u r g , i Amtet Idstein i Hertugdømmet Nassau, paa en Bjerg-

ryg i en vild romantisk Egn. Kilden, hvorfra Vandet hentes, blev opdaget i Aarene mellem 1500 og 1550, men under Tredive-aarskrigen reent forstyrret. Endnu i Midten af det attende Aarhundrede var Kilden saa lidt bessendt, at den hele aarlige Forpagtnings-Afgift af den kun udgjorde henved et Par Gylden, men allerede 1763 var Afgiften steget til 14,000 Gylden aarlig, og nu for Diden udgjør den endog 80,000 Gylden. Men man regner og at der i Gennemsnit daglig fyldes, forsegles og impakkes af 25 Personer 15000 Dunke, og aarlig over en Mil-lion, der forsendes ikke alene over hele Europa, men næsten over hele Verden. Aarlig skal der bruges 2500 Kasser, 1500 Pd. Seil-garn, 26,000 Stykker Skind, 25,000 Pd. Lak og 30 Favne Brænde til Vakteis Smelting.

Selzer-Banden i smager saltagtigt, er klart og perler stærkt. Om Sommeren bruger man at drikke det, som Borddrif, med eller uden Vin og Sukker. Som Lægemiddel anbefales det mod Opkaftning, Halsbrynde, Mangel paa Appetit, Mavekræmpe, Gigt, Forstoppelse, hæmorrhoidaliske Tilkalde, Lever-, Galdes (især blandet med Melk) og Lungesygdomme, Steensmerter, o. s. v. Især deleshed ved Kilden selv skal Bandet have betydelige Kræfter, og anvendt som Bad skal det endog være bedøvende for svage Personer. Dog benyttes det kun lidet paa selve Stedet, og her findes heller ingen Huse, der egentlig ere indrettede til at modtage Gjester. Ville disse alligevel begive sig derhen, maa de endog være betenkede paa at medtage det mest Nødvendige fra de nærmestliggende Steder.

Thorvaldsen.

(Fortsættelse.)

I Aarene fra 1817 til 1819 hørte man her i Danmark igen oftere tale om, at Thorvaldsen snart tænkte paa at gaae sit Fædreland. Dog var det først i det sidste nævnte Aar, at han saae sig ifstand til at foretage den saa lange og saa inderligt attraaede Hjemreise. I dette Aar havde man nemlig overdraget ham at udføre et Mindesmærke over de Schweizere, som under den franske Revolution, i Aaret 1792, vare faldne i Paris, idet de forsvarede det kongelige Slot, Tuilliererne. Hertil valgte Thorvaldsen at fremstille en Rose, som doer af sine Saar, og da han havde det færdigt, og det var afsendt, besluttede han at reise til Danmark

og paa Vejen at see det Sted, hvor dette Mindesmærke skulle have sin Plads.

Han forlod da om sider Rom, den 14de Juli 1819, og hvor han kom, baade i de italienske og i de tydste Byer, blev han af Høie og Lave modtagen med saadanne Gresbevisninger, som maaske aldrig tilforn er blevet en Kunstner til Deel. Da han var paa Vejen til Stuttgart i Kongeriget Würtemberg, hvor han vilde besøge den berømte hyske Billedbugger, Dannencker, hændte det sig ved det sidste Skiftested, at en ung Mand, træt og modig af en lang Vandring, kom til Vognen og bad Rudsten, om han maatte sidde op hos ham og høre med ham til Byen. Da Thorvaldsen saae den unge Mand, bod han ham at sætte sig ved hans Side i Vognen, og nu fortalte han vor Kunstner, hvad der havde foranlediget hans Vandring. Han fortalte nemlig som en stor Nyhed, at den berømte Billedbugger, Thorvaldsen, ventedes til Stuttgart, og at han blot ønskede at see ham. Man kan da let forestille sig, at det vakte megen Skjent, da Thorvaldsen om sider gav sig tilkende.

Henimod Udgangen af September Maaned naaede Thorvaldsen Danmarks Grænser, og efterat han i Altona og i Glensborg festligen var blevet modtaget, udhøiede han sig i nogle Dage i Byen, dels paa Brahetrolleborg, og dels paa Sanderumgaard. En Sondag Eftermiddag, den 3 October, gjensaae han endelig after sin Hødeby, efter en Traværelse af 23 Aar. Meget var her forandret siden sidst, men Mere var der forandret i hans egne Saar og Omstændigheder. Kun i Et var han den samme, nemlig i det hjerlige Hjertelag mod sine Venner og Landsmænd; thi han vendte tilbage uansægtet af al den verdslige Ere og Ophojselse, der var blevet ham til Deel i Udlandet.

Der var paa Kunstabdemiet førgtet for en Bolig til ham, og da han her steg ud af Vognen, var hans Hjerte inderligt beveget ved Synet af det Huus, hvor han havde nydt den første Undervisning. Den gamle Portner var den første af Huusfolket, som han hændte igjen, og som hændte ham fra gamle Dage. Ved at see ham, glemte han Stand og Forhold, fastede sig i hans Arme og kyssede ham. Nogle af de gamle Venner indfandt sig, men han saynede blandt dem adskillige, som han ikke stulde see mere. Derimod sik han nye Venner, thi selv Folk, som aldrig tilforn havde set ham, besøgte og omgikkes ham i Et og Alt, som gamle Beskjendtere, efterdi de allerede lange havde haft ham hjer, fordi han havde gjort Danmark saa megen Ere.

Til hans Modtagelse blevé adskillige Festligheder foranstaltede baade i Kunstabdemiet og i andre Foreninger; især lethed feiredes han paa Skydebanen i et talrigt Gilde baade med Sang og Tale. I Begyndelsen kunde det vel og baade smigre og glæde ham at modtage saa mange Beviser paa sine Landsmænds Venndom og Hengivenhed, men om sider længtes han dog efter at arbeide, og da han havde saae sig et værksted indrettet, var det hans første Gjerning at skjente sit Fædreland Billederne af deis elskede Kongepar, Frederik den Sjette og hans Dronning. Det blev nu og af Regeringen overdraget ham at udføre endel Arbeider til Udsmykning af Frue Kirke i København, navnlig Statuerne af Christus og af de tolv Apostle, samt en Fremstilling af Johannes den Døber, hvorlunde han prædkede i Drønen; men da disse Arbeider varé for betydelige til at hans Tid tillod ham at udføre dem her, opsatte han deres Udførelse indtil han var vendt tilbage til Rom, hvor de efter hans Tilbagekomst i flere Aar udgjorde hans fornemste Bestæti-

gelse. Derimod tog han strax sat paa to mindre Arbeider til samme Kirke, nemlig Billederne af Christi Daab i Jordan og af den hellige Nadvere.

Da han havde vært omrent et Aar i København, drog han etter bort, ellers af alle dem, der hændte hans Hjerte, beundret af dem, som hændte hans Kunst, og øret af Alle, som vidste, hvor høit Danmark ved ham var øret.

Nævned var det, at dette hans Besøg i Fædrelandet havde kostet ham Livet, thi da han fra Nysted paa Lolland vilde begive sig paa Havet til Roskilde i en aaben Baad, kom han om Natten i stor Fare paa Søen og drev om for Negn og Storm, indtil det dagedes, da han ved et Par Lodser højlykkeligen naaede til sit Bestemmelsessted.

Da han kom til Berlin, blev han der modtagen med Gresbevisninger saavel af Preussens Konge som af andre fyrstelige Personer, og da han derfra drog til Potsdam, var han ledsgaget af mange udmerkede Kunstnere. I Dresden op holdt han sig i syv Dage, paa mange Maader hæret ved Gjæstebud og Optog, og derfra drog han til Warschau, fordi han i denne By havde Adskilligt at afhandle med Øvrigheden angaaende to Monumenter, som han skulle forsærdige, det ene til Ere for Helten Pyrt Poniatowski, det andet til Ere for den berømte Sjærnekyndige, Nicolaus Copernicus.

I Warschau var paa samme Tid den russiske Keiser Alexander, og da han erfoer, at Thorvaldsen var ankommen, lod han ham komme til sig og viste ham stor Raade og Udmerkelse. Thorvaldsen blev og opfordret til at gjøre Keiserens Billeder og imedens han havde dette Arbeide for, sad den russiske Keiser flere Gange for ham. Da det var færdigt, skænkede Kei-

ren ham en kostbar Diamant-Ring og ved Afteden nør han endog den Ere at blive omfavnnet af Keiseren, som om det kunde have været en af hans Lige.

I Skrakau, hvorhen Thorvaldsen derpaa begav sig, ventede ham endnu en tredie Bestilling, nemlig et Monument over den polske General, Grev Potofsky, der i en Alder af 26 Aar faldt i Slaget ved Leipzig, og da vor Kunstner nogle Dage efter ankom til Troppau, hvor der just paa den Eid var en Sammentkomst af flere Fyrster, blev han her modtagen af Keiser Frants af Østerrike med megen Udmærkelse, og det blev ham overdraget ved Fyrst Metternich at udføre et Eresminde over den nylig afdøde Fyrste af Schwarzenberg.

Thorvaldsen var paa denne Triumphreise netop ankommen til Wien, da et Bilbuds fra Rom forhundte ham, at der i et af hans Børtsfæder var stædt den Ulykke, at Gulvet var syrt ned, og at de Arbeidere, som der havde været opstillede, mere eller mindre, var bestadigede. Han ilede derfor nu ved Dag og Nat til Rom, hvor han ved sin Ankomst fandt, at Skoden dog ikke var saa stor, som man havde forestillet sig.

(Fortsættelse.)

Columbus.

(Fortsættelse.)

Efterat Overeenkomsten var underskrevet, begav Columbus sig til Palos, en Søhavn i Andalusien, hvor hans Flaade skulle udrustes. I Slutningen af Juli var Alt færdigt til Afreisen. Tre høist maa-

delige Skibe, af hvilke de to mindre ikke bare meget større end store Baare, uden Dæk i Midten, udgjorde hele Eskadren. Dagen før Afreisen begav hele Skibsselskabet, omtrent 120 Mand, sig til Klosteret Nabida, der låa ikke langt fra Palos, anbefalede sig til Gud, strafede og modtog Absolution og Sacramenter. Næste Morgen, en Fredag, den 3 August 1492, klok forend Solens Opgang, gik den lille Eskadre, i Paashyn af utallige Tilstuere, under Seil.

Efter nogle faa Dages Sejlads næede de lykkelig de canariske Øer, som man antob, dels for at faae et af Skibene repareret, hvis Nor var gaet itu, og dels for at indtage frisk Vand. Den 6te September gik de igjen under Seil og toge nu Coursen mod Vest lige ud paa det store Verdenshav. En mild Østenvind, der reiste sig faa Dage efterat de havde forladt de canariske Øer og med faa Afbrydelser ledsgagede dem lige til Reisens Ende, begünstigede deres Sejlads og lod snart alt Land forvinde for deres Dine, faa de ikke faae Andet end Himmelten og Havet, de bestandig syrede videre frem paa og uden anden Bished om at naae Malet for deres Reise end et Mennikes faa øste høist usikre og sejlstagne Gisninger og Beregninger. Selv hos den Behjertede begyndte derfor Modet og snart at synke. Columbus sagde imidlertid at vække deres Tillid igjen, og hans egen Roslighed maatte nødvendig vække deres Beundring. Utrolelig stod den øde Mand Dag og Nat med Loddet eller sit Observationsinstrument i Haanden, hvor kun faa Timer, og opstegnede de allermindste Jagttagelser. Naar han bemærkede Angst eller Sorgmodighed hos Noget, tiltalede han ham med Venlighed og opmuntrede de knurrende ved Løster. Da Skibene kom i Passatsstrøget, dreves de af